

هشتمین کنگره بین المللی و سیزدهمین کنگره کشوری
ارتقاء کیفیت خدمات آزمایشگاهی تشخیص پزشکی ایران
The 8th International & 13th National Congress on
Quality Improvement in Clinical Laboratories

مسئولیت مدنی آزمایشگاه با تکیه بر قاعده تسبیب

سید محمد آذین ۱ *

۱- تهران، خیابان بنی هاشم، بالاتر از میدان بنی هاشم، ک حافظ شرقی، پژوهشگاه رویان، ساختمان اداری پژوهشی، گروه اپیدمیولوژی و سلامت باروری- پژوهشگاه رویان، پژوهشکده زیست شناسی و علوم پزشکی تولید مثل، جهاد دانشگاهی، مرکز تحقیقات و اپیدمیولوژی باروری، گروه اپیدمیولوژی و سلامت باروری، تهران، ایران

azinlawyer@gmail.com

نظام حقوق مسئولیت مدنی ایران بر پایه دو قاعده فقهی اتلاف و تسبیب شکل گرفته است. منظور از اتلاف، مسئولیت مدنی ناشی از تلف مستقیم و بدون واسطه مال یا سلامتی دیگری است و مراد از تسبیب، ایراد خسارت به جان یا مال غیر به نحو غیرمستقیم. با توجه به ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹، جهت تحقق مسئولیت مدنی در موارد تسبیب، اثبات تقصیر مرتکب ضرورت دارد، در حالی که با عنایت به اطلاق ماده ۳۲۸ قانون مدنی و سابقه فقهی، در مورد اتلاف، مسئولیت به صرف اثبات رابطه سببیت برقرار می شود و نیازی به اثبات تقصیر مرتکب نیست. بر خلاف نقش مستقیم آزمایشگاه در فرایند تشخیص، در جریان درمان پزشک است که مباشرت را در دست می گیرد. بنابراین پاسخ به این پرسش ضرورت می یابد که در صورتی که به هر دلیل، درمان ناموفق بود و منجر به آسیب به سلامت بیمار یا فوت وی شد، آیا اساساً مسئولیتی متوجه آزمایشگاه خواهد بود و بر فرض مثبت بودن پاسخ به این سوال، مسئولیت بر چه پایه و تا چه حدی خواهد بود؟ این مقاله در پی آن است تا با مطالعه مقررات حاکم بر مسئولیت مدنی در فرض مشارکت سبب و مباشرت، با در نظر گرفتن فروض مختلف قابل تصور، به مبنا و حدود مسئولیت مدنی آزمایشگاه بپردازد. آن چه مسلم است بنیادی بودن نظریه تقصیر در احراز مسئولیت مدنی آزمایشگاه است، اما در این مطالعه از نقش سایر مبنای نیز در تحقق ضمان آزمایشگاه سخن خواهد رفت.

واژه‌های کلیدی: آزمایشگاه، مسئولیت مدنی، تسبیب

Laboratory Civil Responsibility According to "Tasbib" Rule

Seyyed Mohammad Azin 1 *

1- Royan Institute, Department of epidemiology and reproductive health at reproductive epidemiology research center, Royan Institute for reproductive biomedicine, ACECR, Tehran, Iran
 azinlawyer@gmail.com

Iranian Civil Responsibility system has been developed based on two principal Islamic law rules called "Etlaf" and "Tasbib". According to "etlaf" rule, each loss resulted by a direct cause on other's property or health should be recovered. "Tasbib" rule explains how indirect losses should be compensated. Article 1 of Iranian Civil Responsibility Code states that recovering indirect losses is possible subject to proving any fault of the cause. In other words, there is no compensation if there is no fault in indirect causality. Unlike direct role of laboratory in diagnosis process, it is the physician who leads the treatment. So it should be answered that if treatment fails due to any reason, whether the laboratory bears burden of responsibility and if the answer is positive, how could we evaluate it's share in the recovery. This article

هشتمین کنگره بین المللی و سیزدهمین کنگره کشوری
ارتقاء کیفیت خدمات آزمایشگاهی تشخیص پزشکی ایران
The 8th International & 13th National Congress on
Quality Improvement in Clinical Laboratories

intends to scrutiny possible rules which may justify laboratory responsibility including “Tasbib” rule and give a meaningful image of laboratory civil responsibility system in Iran.

Keywords: Laboratory, Civil Responsibility, Tasbib